

Nr 36

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående krigsförsäkringen för sjömän

Andra lagutskottet har till behandling förehåft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nr 585 i första kammaren av herr *Akerlund* samt nr 700 i andra kammaren av herrar *Carlshamre* och *Thylén*.

I motionerna, vilka är likalydande, har hemställts, »att riksdagen måtte besluta sådan ändring av 2, 3 och 4 §§ lagen om krigsförsäkring för sjömän m. fl., att *dels* minimibeloppet enligt 2 § fastställs till 10 000 kr., *dels* maximibeloppet enligt 3 § fastställs till 26 000 kr., *dels* till efterlevande efter genom krigshandling avliden sjöman må utgivas ersättning efter samma regler som gäller enligt avtal mellan arbetsgivarnas och arbetstagarnas huvudorganisationer inom sjöfarten beträffande grupplivförsäkring, samt att vederbörande utskott måtte utarbeta härför erforderligt förslag till ändring av författningstexten».

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden får utskottet, i den mån redogörelse därför inte lämnas i det följande, hänvisa till motionen II:700.

Gällande bestämmelser

Lagen den 14 maj 1954 (nr 243) om yrkesskadeförsäkring omfattar dels en obligatorisk och dels en frivillig försäkring.

Den *obligatoriska försäkringen* omfattar i princip alla arbetstagare i allmän eller enskild tjänst samt dessutom, i den mån utbildningen sker vid sådan yrkesutbildningsanstalt som av Kungl. Maj:t upptagits i en särskild förteckning, vissa yrkesutbildningselever och därmed jämförliga personer. Den bekostas av arbetsgivarna och avser yrkesskador, dvs. skador till följd av olycksfall i arbetet, varmed likställts olycksfall vid vissa färder till och från arbetet, samt dessutom vissa andra av arbetet orsakade sjukdomar, framför allt s. k. yrkessjukdomar.

Den *frivilliga försäkringen* kan för egen räkning tecknas av envar svensk medborgare, som är bosatt här i landet, eller av här bosatt och mantalskriven utlänning. Sådan försäkring kan meddelas även åt arbetsgivare, som här bedriver verksamhet, för arbetstagare hos honom och åt utbildningsanstalt i riket för elever vid anstalten samt åt svensk yrkes- eller

fackorganisation för medlemmar i organisationen. I den mån försäkringens omfattning inte begränsats i avtalet avser den att tillsammans med sjukförsäkringen och i förekommande fall obligatorisk yrkesskadeförsäkring dygnet runt och året om ge vederbörande skydd vid olycksfallsskador och därmed i den obligatoriska yrkesskadeförsäkringen jämställda sjukdomar. Avtalsfrihet gäller beträffande försäkringsförmånernas storlek inom den ram, som skulle ha gällt om skadan omfattats av den obligatoriska försäkringen.

Förmånerna från *yrkesskadeförsäkringen* utgöres av ersättning för läkarvård, tandläkarvård, sjukhusvård, resor, läkemedel och särskilda hjälpmedel samt sjukpenning jämte barntillägg, vårdbidrag, invalidränta, efterlevandelivränta och begravningshjälp.

Erforderliga kostnader för läkar-, tandläkar- och sjukhusvård samt för läkemedel ersättes helt. Detsamma gäller nödvändiga utgifter för resor. Likaså ersättes erforderliga kostnader för särskilda hjälpmedel (t. ex. proteser) till lindrande av menliga följder av yrkesskada.

Om yrkesskadan efter utgången av den s. k. samordningstiden förorsakar sjukdom, som medför förlust av arbetsförmågan med minst hälften, utgår sjukpenning.

Såväl *sjukpenning* som *livränta* är till sin storlek beroende av den skadades årliga arbetsförtjänst. Härmed avses i normalfallen den beräknade årsinkomsten av förvärsarbete vid skadetillfället. För unga skadade skall arbetsförtjänsten på visst sätt uppräknas vid bestämmandet av framtida ersättningar. Särskilt förmånliga regler om beräkning av den årliga arbetsförtjänsten gäller även för dem som skadas under yrkesutbildning.

Uppgår den årliga arbetsförtjänsten inte till 1 200 kr., skall den beräknas till detta belopp. Överstiger arbetsförtjänsten 15 000 kr., tas överskjutande belopp inte i beräkning.

Om yrkesskada efter upphörande av därav förorsakad sjukdom medför under längre eller kortare tid bestående förlust av arbetsförmågan eller nedsättning av denna med minst en tiondedel, utgår *livränta* till den skadade. Livräntan beräknas på det s. k. *ersättningsunderlaget*. Detta fastställs med hjälp av den årliga arbetsförtjänsten. Vid 100 % invaliditet uppgår den maximala livräntan till 11 000 per år. Sedan den skadade fyllt 67 år reduceras livräntan till $\frac{3}{4}$ av det belopp, som utgått dessförinnan.

Efterlevandelivränta utgår till änka och i vissa fall till med änka jämställd ogift kvinna samt, efter skälighetsprövning, till änklings. Högsta änkelivränta är före 67 år 5 000 kronor. Även barnlivränta — med högst 2 500 kronor per barn och år — utgår.

Försäkringsskyddet enligt yrkesskadeförsäkringslagen avser även olycksfall till följd av krigsåtgärd, när fråga ej är om krig vari riket befinner sig.

Lagen den 14 maj 1954 (nr 246) om krigsförsäkring för sjömän m. fl. lämnar ett kompletterande ersättningskydd vid krigsolycksfall för den som

tjänstgör ombord å fartyg. Lagen är en fullmaktslag. Den gäller inom område och under tid, som Konungen bestämmer.

Ej heller denna lag äger tillämpning i fråga om skada, som orsakats av krigsåtgärd under krig vari Sverige befinner sig. Lagen avser olycksfall såväl i som utom arbetet. Skada till följd av krigsolycksfall skall anses utgöra yrkesskada i den bemärkelse detta begrepp har i yrkesskadeförsäkringslagen.

Såvitt avser de av motionärerna berörda frågorna stadgas i huvudsak följande i krigsförsäkringslagen. Enligt 2 § må den skadades årliga arbetsförtjänst icke beräknas till lägre belopp än femtusen kronor (tolvhundra kronor enligt yrkesskadeförsäkringslagen). Om olycksfall medfört bestående förlust av *arbetsförmågan*, skall enligt 3 §, utöver livränta till den skadade enligt yrkesskadeförsäkringen, utgivas ett belopp, som för befälhavare, maskinchef, styrman, maskinist, föreståndare för ekonomiavdelning eller radiotelegrafist motsvarar ett års lön, dock lägst niotusen kronor och högst trettontusen kronor. För övrig personal har beloppet bestämts till niotusen kronor. Därest *arbetsförmågan nedsatts* till följd av olycksfallet med minst en tiondel skall på angivna sätt bestämt belopp reduceras i proportion till nedsättningen. Om olycksfallet medfört döden skall enligt 4 § utöver livränta till den avlidnes efterlevande utgivas ett belopp motsvarande det, som enligt 3 § skall utgå vid förlust av arbetsförmågan.

Historik

År 1937 tillkom lag om krigsförsäkring för ombord å fartyg tjänstgörande personer. Vid lagens tillkomst gällde 1916 års lag om försäkring för olycksfall i arbete. Enligt denna lag var som huvudregel varje arbetare försäkrad för skada till följd av olycksfall i arbetet. Ombord å svenska fartyg tjänstgörande personer var obligatoriskt försäkrade för olycksfall i arbete, oberoende av om olycksfallet förorsakats av krigsförhållanden eller icke. Olycksfallsförsäkringslagen medförde vid olycksfall rätt till olika former av ersättningar. Vid bestående förlust eller nedsättning av arbetsförmågan, skulle utgivas livränta med belopp, som stod i visst närmare angivet förhållande till den skadades årliga arbetsförtjänst. Vid dödsfall utgick livränta till efterlevande. Vid livränteberäkning togs årlig arbetsförtjänst, som översteg 3 000 kronor, icke i beräkning. Understeg arbetsförtjänsten 450 kronor, skulle den beräknas till detta belopp.

Departementschefen, statsrådet Möller, anförde i proposition nr 313 till 1937 års riksdag med förslag till krigsförsäkringslag bl. a. följande.

Då krig pågår eller krigsfara är för handen, äro med sjötrafik till områden, som därav beröras, förenade betydligt större risker för de sjöfarande till liv och lem än under fredliga förhållanden. Det är ett rimligt krav, att de sjömän, vilka med de större riskerna för ögonen giva sig ut till sjöss,

som kompensation därför tillförsäkras högre ersättningar vid inträffat olycksfall än de, som under vanliga förhållanden utgå.

Ombord å fartyg tjänstgörande personer äro enligt bestämmelserna i 1916 års olycksfallsförsäkringslag obligatoriskt försäkrade för skada till följd av olycksfall i arbetet. Allmängiltiga lagbestämmelser om förhöjd ersättning vid olycksfall, förorsakade av krigsförhållanden, saknas däremot för närvarande i vårt land. Avtalsvis ha emellertid — genom överenskommelser mellan Sveriges redareförening och de ombordanställdas organisationer — för ett enstaka fall, det nu pågående spanska inbördeskriget, bestämts sådana förhöjda ersättningar. De skola utgå vid olycksfall, som förorsakats av krigshändelser vid fart inom områden, som beröras av nämnda krig.

De sjömän, som begiva sig ut till av krig berörda områden, synas emellertid med visst fog kunna räkna med att samhället självt tillser, att, om en olycka skulle inträffa, skälig högre ersättning under alla förhållanden är dem tillförsäkrad. Häremot kan visserligen invändas, att samhället icke annat än i undantagsfall bör för en särskild grupp arbetare giva bestämmelser om olycksfallsersättning, vilka avvika från de i den allmänna olycksfallsförsäkringslagen meddelade. Ett sådant undantagsförhållande synes mig emellertid föreligga beträffande nu ifrågakvarande slags arbetare, vilka fullgöra sina tjänsteåligganden i farvatten, som på grund av krig eller krigsfara äro för sjöfarten osäkra. Det är nämligen ett samhällsintresse av stor vikt, att samfärdseln över haven till och från vårt land under alla förhållanden upprätthålles i så stor utsträckning som möjligt. I våra grannländer Danmark och Norge hava också nyligen lagbestämmelser antagits, enligt vilka vissa högre ersättningsbelopp utgå till sjömän vid olycksfall i arbete, som förorsakas av krigshändelser. Med hänsyn till det anförda har jag ansett mig böra föreslå införande i svensk rätt av lagbestämmelser angående obligatorisk krigsförsäkring för olycksfall i arbete av ombord å fartyg tjänstgörande personer.

Lagförslaget, som godtogs av *riksdagen*, var så utformat, att vissa särskilda regler gavs rörande högre ersättningar vid krigsförsäkring än dem, som utgick enligt allmänna olycksfallsförsäkringslagen. Därutöver föreskrevs endast, att sistnämnda lags bestämmelser i övrigt utan undantag skulle gälla. Beträffande innehållet i de *särskilda reglerna* må nämnas, att sådana regler gavs beträffande beräkning av den *årliga arbetsförtjänsten* för bestämmande av sjukpenning eller livränta. Sålunda hade den i 1916 års lag i sådant hänseende stadgade minimigränsen höjts från 450 till 2 900 kronor, medan maximigränsen höjts från 3 000 till 4 800 kronor. Enligt lagen (4 och 5 §§) skulle i vissa fall, utöver livränta, utgå vissa engångsbelopp, nämligen sådana som avses i 3 och 4 §§ i 1954 års lag i ämnet. För dessa ersättningar har ovan redogjorts. I 1937 års lag uppgick beloppen, om den försäkrade var befälhavare, styrman eller maskinbefäl, till lägst 5 000 kronor och högst 9 000 kronor, och eljest till ett belopp av 4 800 kronor. Vid nedsättning av arbetsförmågan utgick liksom enligt 1954 års lag, det lägre belopp, som svarade mot nedsättningen i arbetsförmågan.

Under giltighetstiden för 1937 års krigsförsäkringslag skedde ändringar

i lagen bl. a. såvitt avsåg de maximi- och minimibelopp i fråga om arbetsförtjänsten, till vilken hänsyn skulle tagas vid livränteberäkning. År 1939 höjdes således minimibeloppet till 3 600 kronor. Maximibeloppet höjdes 1943 till 6 240 kronor. I samband med att 1916 års olycksfallsförsäkringslag ändrades år 1948 så att minimibeloppet blev 900 kronor och maximibeloppet 7 200 kronor, borttogs bestämmelserna om maximibelopp i krigsförsäkringslagen; nämnda belopp om 7 200 kronor kom därigenom att gälla även krigsförsäkringsfallen.

År 1939 skedde även den ändringen i krigsförsäkringslagen, att de belopp, som enligt 4 och 5 §§ skulle utgå utöver livränta, fastställdes till minst 9 000 kronor och högst 13 000 kronor för befälhavare, styrman och maskinist och till 9 000 kronor i övriga fall.

Genom 1954 års lagstiftning inom förevarande område skedde viss samordning av yrkesskadeförsäkringen och den allmänna sjukförsäkringen. Samordningen innebar, att personer som var sjukförsäkrade och yrkesskadeförsäkrade skulle få ersättning från yrkesskadeförsäkringen först efter en samordningstid.

Departementschefen anförde i *proposition nr 90 år 1954* beträffande förslaget till *krigsförsäkringslag* bl. a. följande.

Det torde — eftersom här är fråga om en teknisk översyn av 1937 års krigsförsäkringslag — ej finnas anledning att i detta sammanhang frångå de grunder på vilka den nuvarande lagen är uppbyggd. Systemet med högre minimibelopp för den årliga arbetsförtjänstens beräkning samt engångsbelopp utöver livräntan bör därför bibehållas. Jag är ej heller beredd att nu föreslå annan ändring i de bestämmelser i detta hänseende som nu gäller än att jag, av skäl som jag i det följande skall ange, förordar att minimibeloppet för den årliga arbetsförtjänsten höjes från 3 600 kr. till 5 000 kr.

Förutom angivna höjning av minimibeloppet vid beräkningen av arbetsförtjänsten kom maximibeloppet — genom den samtidigt införda yrkesskadeförsäkringslagen — i krigsförsäkringsfallen att höjas från 7 200 kronor till 15 000 kronor.

I fråga om det belopp, som i vissa fall skall utgå utöver livränta, skedde inte någon ändring genom den *nya krigsförsäkringslagen*.

År 1961 tillsattes *yrkesskadetredningen*. I direktiven för utredningen anföres, att yrkesskadeförsäkringen bör inordnas i samma system som sjukförsäkring, folkpensionering och tilläggs-pensionering och att därvid möter en mångfald problem, som kräver utredning. Vidare anföres i direktiven bl. a. följande.

På samma sätt som sjukförsäkringen minskat behovet av särskilda förmåner vid kortvarig förlust av arbetsförmåga på grund av yrkesskada kommer, i fullt utbyggt skick, den allmänna pensioneringen med dess förtids-, efterlevande- och ålderspensioner att få betydande återverkningar för yr-

kesskadeförsäkringens ersättningar på grund av invaliditet och dödsfall. Redan i nuvarande pensionslagstiftning återfinnes samordningsregler, som i viss mån kan sägas reducera yrkesskadeförsäkringens betydelse, när samma försäkringsfall ger upphov till både pension och yrkesskadeförsäkringsersättning. Den frågan skulle kunna ställas, om det i framtiden finns skäl att bibehålla en särskild yrkesskadeförsäkring. Därvid skulle utifrån de värderingar som ligger till grund för det allmänna socialförsäkringssystemet kunna pekas på att behovet av ersättning vid invaliditet eller dödsfall självfallet inte är beroende av om försäkringsfallet inträffat i eller utanför arbetet. Det är emellertid att märka, att yrkesskadeförsäkringens i sin nuvarande gestalt i vissa hänseenden erbjuder ett vidsträcktare skydd än annan socialförsäkring. Dels ger yrkesskadeförsäkringens ersättning i vissa situationer som inte täckes av sjukförsäkring och pensionering, dels utgår enligt yrkesskadeförsäkringens ersättning för vissa speciella kostnader som eljest icke ersättes, dels slutligen är vissa ersättningar högre inom yrkesskadeförsäkringens än motsvarande ersättningar inom annan socialförsäkring. Yrkesskadeförsäkringens, som ju har anseelig tids hävd, torde även i dagens läge av de försäkrade uppfattas som en viktig och värdefull social förmån. Under dessa omständigheter bör man utgå ifrån att vi även i framtiden i någon form skall ha ett särskilt försäkringsskydd för yrkesskador. En närmare inventering av behovet av särskilda yrkesskadeersättningar påkallas emellertid av det läge, som inträder med den fortsatta utbyggnaden av sjukförsäkringens och den allmänna pensioneringens.

En sådan inventering innebär givetvis något annat än blott och bart en genomgång av gällande yrkesskadeförsäkringslag i syfte att till en reviderad lagstiftning överföra alla de regler som i något hänseende ger gynnsammare resultat än en tillämpning av allmänna regler. Inventeringen bör ske med sikte på att yrkesskadeförsäkringsförmånerna på ett naturligt sätt inpassas i en enhetlig socialförsäkringslagstiftning. Så långt det är möjligt bör ersättningsgrunderna göras gemensamma för yrkesskadeersättningar och andra jämförliga socialförsäkringsersättningar. Det nuvarande regelsystemet bör kunna förenklas.

Utredningen bör inte stanna vid att föreslå förenklingar och en revidering av sådana delar av förmånssystemet som utvecklingen gjort mindre behövliga. Även förbättringar av försäkringsskyddet förtjänar att övervägas. Som bekant är förmånerna från den allmänna pensioneringen värdebeständiga medan yrkesskadeförsäkringens livräntor däremot ej automatiskt följer förändringar i prisnivån. Då yrkesskadeförsäkringens nu inordnas i det allmänna socialförsäkringssystemet bör givetvis även yrkesskadeförsäkringsförmånernas värdebeständighet tryggas. Här föreligger ett angeläget behov av att förstärka yrkesskadeförsäkringens. Problemet bör ses i samband med frågan om det lämpliga sättet för förmånernas finansiering. Härvid synes man kunna överväga att överge den nu rådande kapitaltäckningsprincipen till förmån för den inom pensioneringen tillämpade fördelningsprincipen.

Det vill förefalla som om det vore naturligtast att yrkesskadeförsäkringsreglerna infogades i det enhetliga lagverk om socialförsäkring som nu förberedes, men det bör inte möta något hinder att, om detta av någon anledning skulle visa sig lämpligare, behandla yrkesskadeförsäkringens i en fristående lag. Det väsentliga är att yrkesskadeförsäkringsreglerna smidigt

ansluter till den övriga socialförsäkringslagstiftningen. Redan tidigare har jag för min del (se propositionen 1960:75 s. 113) givit uttryck åt tanken att, när en allmän och en speciell socialförsäkringsförmån sammanträffar, det lämpliga är att den allmänna förmånen utgår fullt medan den speciella förmånen försvinner eller efter erforderlig reduktion utgår som ett tillägg till den allmänna förmånen. Yrkesskadeförsäkringsförmånerna bör alltså för sådana fall, då rätt till ersättning föreligger även enligt sjukförsäkringen eller den allmänna pensioneringen, utformas såsom kompletterande förmåner till dessa försäkringar.

Motionerna

I motionerna anföres bl. a. följande.

Löneutvecklingen sedan 1954 då lagen antogs innebär en höjning av löneläget med över 100 %. Genom att i lagen fastställda minimi- respektive maximibelopp icke följt den allmänna utvecklingen kommer ombordanställd, som skadats genom krigshandling, vid fastställandet av den ersättning som skall utgå utöver livränta i synnerligen ogynnsamt läge. En höjning av de nu gällande beloppen synes därför vara påkallad.

De ombordanställda är genom avtal grupplivförsäkrade efter i princip samma regler som gäller för tjänstemän respektive arbetare inom industrien. För ombordanställda av manskapsgrad är försäkring tecknad i AFA. Enligt de regler som gäller för försäkring där utgår ingen ersättning för den händelse den ombordanställda avlider på grund av krigshandling. Det framstår som angeläget att efterlevande till ombordanställd erhåller samma ersättning som tillförsäkrats efterlevande till övriga arbetstagare oavsett orsaken till dödsfallet. Då svårigheter föreligger att i annan form ordna en försäkring, som jämväl gäller då den anställde förolyckas genom krigshandling, bör de ombordanställda och deras efterlevande beredas ett efter dagens penningvärde anpassat skydd.

Utskottet

Enligt 1954 års yrkesskadeförsäkringslag är i princip alla arbetstagare försäkrade för skada till följd av olycksfall i arbetet. Försäkringen omfattar även sådana olycksfall, som orsakas av krigsåtgärd. Genom lagen samma år om krigsförsäkring för sjömän m. fl. lämnas ett kompletterande ersättningskydd vid krigsolycksfall för den som tjänstgör ombord å fartyg. Denna lag omfattar även olycksfall som inträffar utom arbetet. Den gäller i likhet med yrkesskadeförsäkringslagen icke skada till följd av krig, vari vårt land är indraget.

Enligt yrkesskadeförsäkringslagen utgår livränta vid bestående förlust av arbetsförmågan eller vid nedsättning av denna. Efterlevandelivränta utgår till änka och även i vissa andra fall. Till grund för beräkningen av livränta lägges den försäkrades arbetsförtjänst. Även om denna inte uppgår till 1 200 kronor om året beräknas den till detta belopp. Överstiger arbetsförtjänsten 15 000 kronor tas överskjutande belopp inte i beräkning.

I de fall, då krigsförsäkringslagen är tillämplig, skall vid beräkning av livränta enligt yrkesskadeförsäkringslagen arbetsförtjänsten anses uppgå till minst 5 000 kronor. Lagen innehåller däremot icke någon särskild maxiregel, vilket innebär, att ovannämnda 15 000-kronorsgräns är tillämplig även vid krigsolycksfallen. Om krigsolycksfall medfört bestående förlust av arbetsförmågan, utgår utöver livränta en särskild ersättning, som för befälhavare, maskinchef, styrman och vissa andra särskilda befattningshavare motsvarar en årslön, dock minst 9 000 kronor och högst 13 000 kronor. För övriga som omfattas av försäkringen utgör beloppet 9 000 kronor. Vid dödsfall skall belopp av samma storlek, som nu sagts, tillfalla de efterlevande utöver utgående livränta. I de fall åter, då arbetsförmågan blir nedsatt, skall det särskilda beloppet reduceras i proportion till invaliditetsgraden.

I förevarande motioner erinras om att löneutvecklingen sedan tiden för krigsförsäkringslagens tillkomst år 1954 medfört en höjning av löneläget med över 100 procent men att i lagen fastställda minimi- och maximibelopp inte följt den allmänna utvecklingen, vilket haft till följd att ombordanställd i vissa fall kommer i synnerligen ogynnsamt läge vid skada genom krigshandling. Motionärerna yrkar därför, att minimibeloppet vid beräkning av arbetsförtjänst skall höjas till 10 000 kronor och att det särskilda belopp, som utgår utöver livränta, skall maximeras till 26 000 kronor.

I motionerna anföres vidare, att de ombordanställda av manskapsgrad visserligen genom avtal är grupplivförsäkrade men att ersättning inte utgår om den försäkrade avlider till följd av krigshandling. Motionärerna yrkar under hänvisning härtill, att efterlevande till sjöman som avlider genom krigshandling skall erhålla ersättning efter samma regler som i övrigt gäller enligt avtal om grupplivförsäkring mellan huvudorganisationerna inom sjöfartsnäringen.

Den år 1961 tillkallade yrkesskadeutredningen har fått till uppgift bl. a. att utreda yrkesskadeförmånernas värdebeständighet. Enligt vad utskottet inhämtat kommer utredningen att upptaga till prövning frågan om ersättningsarna vid skadefall som omfattas av krigsförsäkringslagen. Vidare är upplyst, att utredningen kommer att slutföra sitt arbete innevarande år.

De belopp som enligt krigsförsäkringslagen i vissa fall utgår utöver livränta, har varit oförändrade sedan 1939. Maximi- och minimibeloppen vid livräntebereäkningen i krigsförsäkringsfallen har icke ändrats sedan 1955. Enligt utskottets mening är det uppenbart att främst med hänsyn till den ökning av levnadskostnaderna som inträffat efter angivna tidpunkter de ekonomiska förmåner, som tillförsäkrats förevarande grupp, i väsentlig mån har förlorat sitt realvärde. En förbättring av förmånerna förefaller därför motiverad. Med hänsyn till att den genom motionerna aktualiserade frågan prövas av yrkesskadeutredningen anser sig utskottet emellertid inte nu böra ta ställning till motionsyrkandena. Utskottet förutsätter, att vid det

fortsatta reformarbetet alla möjligheter kommer att tillvaratagas att bereda de ombordanställda och deras efterlevande ett efter nutida förhållanden tillräckligt och på ett tidsenligt sätt utformat skydd i fall då den försäkrade drabbas av skada till följd av krigsåtgärd. Vad utskottet anfört synes böra bringas till Kungl. Maj:ts kännedom.

Under hänvisning till vad sålunda upptagits får utskottet hemställa,

1) att riksdagen i anledning av förevarande motioner, I:585 och II:700, måtte såsom sin mening giva Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört; samt

2) att motionerna, i den mån de icke besvarats genom vad utskottet under 1) hemställt, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 29 mars 1966

På andra lagutskottets vägnar:

AXEL STRAND

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Strand*, Lars Larsson, Eric Carlsson*, Edström, Lennart Geijer*, Erik Filip Petersson*, Högström och Blomquist;

från andra kammaren: herr Anderson i Sundsvall, fru Ekendahl*, herrar Gustavsson i Alvesta, Fredriksson, Ringaby, Carlsson i Göteborg, Jonsson* och fru Skantz.

---

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.